

rzędne trakty mniej są uczęszczane. Równocześnie także spodziewany jest w Warszawie z Petersburga pan Percow, znakomity podobno sędziwa. Ma on polecenie rozpatrzenia się w tutejszym sądownictwie i zdania sprawy o ile nowa reforma sądownicza w Rosji da się zastosować w Kongresówce. — Książę Szczerbatow, gubernator kaliski, uciechny otrzymanym orderem, na trzy dni urzędni-
ków swoich uwolnił od pełnienia służby.

PRUSY.

* Berlin, 5 listopada. Obdwie izby sejmowe odbyły dziś drugie posiedzenie plenarne.

Na posiedzeniu izby panów złożył minister handlu hrabia Itzenplitz projekt do prawa o górnictwie, tyczący się wydobywania węgla kamiennych i innych w dawniej saskich częściach kraju; następnie w imieniu ministra spraw wewnętrznych projekt do prawa, tyczący się pozyskania i utraty kwalifikacji poddanego pruskiego. Minister sprawiedliwości złożył projekt do prawa, tyczący się jurysdykcyjnych egzaminów i przygotowań do wyższej kariery sędziowskiej, projekt do prawa tyczący się odebrania i ograniczenia własności gruntowej. Wyjęte są z pod tego projektu: 1) ograniczenia policyjne, 2) pretensje do wynagrodzenia w skutek rozporządzeń policyjnych, 3) ograniczenia, uzasadnione osobnymi prawami zwierzchniczymi i 4) ograniczenia w interesie administracji wojskowych; projekt do prawa, tyczący się zmiany niektórych postanowień ordynacji konkursowej i w końcu projekt do prawa, tyczący się zniesienia instytucji zachodnio-pruskich z roku 1773 o sukcesji szlachectwa.

Posiedzenie izby poselskiej zajął marszałek Forckenbeck o godzinie 11 1/2 przed południem. Posłowie Röpell, Bassenge i Korf złożyli swe mandaty. Następnie zawiadania marszałek izby, że wydział się ukonstytuował. Przewodniczącym, ich zastępcami, trzymającymi pióro i ich zastępcami wybrano: w wydziale I posłów Koscha, Frecha, Schrödera, Schlaegera; w II Eichmanna, Kruga-Nidda, Kolbery'ga, Beckera; w III Techowa, Rothego, Thilo, Buddenbrocka; w IV Waldecka, Twestena, Puttkammera, Sachsen; w V Stavenhagen, hrabia Bethusy-Huc, Stelcera, Böhmera; w VI Bodelschwingha, Kardorfa, Böttchera, Moosena; w VII Köllera, Jansena, Sybela i Salderna. Liczne wnioski o udzielenie urlopu uwzględniono. Na porządku dziennym postawiony był wybór marszałka. Przy wyborze na pierwszego marszałka oddano 246 karteczek, z których 10 było nieważnych; poseł Forckenbeck otrzymał 227 głosów, inne się rozstrzygły. Forckenbeck został zatem pierwszym marszałkiem izby i wybór przyjął, podziękowawszy izbie za zaufanie w nim położone i wypowiedziawszy prośbę, ażeby go wszystkie stronnictwa izby w wykonywaniu jego urzędu wspierały. Przy wyborze pierwszego wicemarszałka oddano 244 karteczki, z tych 14 nieważnych. Z pozostałych 230 ważnych otrzymał poseł Köller 173, Hoverbeck 22, Kantak 1, Bennigsen 26, doktor Löwe 3, hrabia Bethusy-Huc 3, Lasker 1 i Stavenhagen 1. Poseł zatem Köller otrzymał absolutną większość i przyjął wybór. Przy wyborze drugiego wicemarszałka oddano 213 ważnych karteczek. Z tych otrzymał poseł Bennigsen 161, Hoverbeck 50, doktor Löwe i hrabia Eulenburg po 1 głosie. Poseł Bennigsen wybrany zatem został drugim wicemarszałkiem izby. Następnie wybierano 8 trzymających pióro. Rezultat wyboru ogłoszony dopiero będzie na przyszłym posiedzeniu plenarnym. Wybór komisji fachowych postanowiła izba odbyć na poniedziałkowym posiedzeniu. Koniec posiedzenia dzisiejszego o godzinie 2 1/4 z południa; najbliższe posiedzenie jutro o godzinie 12 w południe.

Provincial Correspondenz pisze, odwołując się na wczorajszą mowę od tronu, co następuje: „Nową sesją sejmową zajął król wyrazem pewnej ufności w pokój: wypowiedzenie to bez ogródki naszego króla przychyli się do rozproszenia chmur, jakie świeżo znowu przez niejasne polityczne oznajmienia przygotowane zostały. Sejm też rzeczywiście z zupełną ufnością rozpocząć może „...pokojową swoją pracę.“ Najbliższym i najgwałtowniejszym zadaniem będzie porozumienie pod względem budżetu na rok 1869. Mowa od tronu potwierdza, że bieżące dochody nie wystarczają na całkowite pokrycie niezbędnych wydatków państwowych. Lecz rząd niedobór ten w pruskim budżecie uważa jedynie za przemijający; ma nadzieję, że równowaga pomiędzy wzrastającymi dochodami rocznymi a wydatkami przywróconą zostanie wkrótce przez dalszy rozwój stosunków w Związku północno-niemieckim i przez nowe ożywienie się handlu i obrotu. Zaufaniu temu odpowiednio będą projekty, jakie rząd sejmowi przedłoży celem pokrycia tegorocznego niedoboru. Mowa od tronu nie zawiera pod tym względem jeszcze żadnych wyraźnych wskazówek; dopiero przy przedłożeniu, niezwłocznie nastąpić mającym, budżetu minister skarbu da pogląd w związku na stan naszych finansów. Można jednakże ze słów mowy od tronu dedukować potwierdzenie, że gorliwemu usiłowaniu rządu udało się, przez jak największą oszczędność w wydatkach i przez wzięcie do pomocy istniejących jeszcze reszt ochronić ludność od wyższego obciążenia ekonomistów, na podziale pracy. Gdy społeczność tak rozwinięta w sobie pracę, że jedna jej część zajmuje się produkcją rolniczą, druga produkcją przemysłową, inna zaś zajmuje się handlem czyli wymianą płodów i wyrobów pierwszych dwóch części, wtedy jest zaprowadzony podział pracy, rozwinęły ruch ekonomiczny, ludność zajęta, że się tak wyrazić, przy warsztacie bogactwa społecznego, które coraz więcej wzrasta, bo tam tysiące, miliony rąk są produktywnie użytych. Skoro jedno z powyższych ekonomicznych zajęć jest słabo rozwinięte, osłabiają się równocześnie i inne zajęcia, bo brak im wzajemnego wsparcia, a tym samym upada także bogactwo ogólne.

Jakkolwiek u nas poruszmy kwestyę ekonomiczną, przedstawi nam się ona zawsze jako kwestyja kardynalna, kwestyja żywotna, bo nasz ruch ekonomiczny chroni się w wszystkich punktach i wszędzie potrzebuje zachęty, życia i wyteżenia sił. Zadaniem nauki, zadaniem ludzi zajmujących się teorią, jest zwracać uwagę publiczności na warunki, na cały przebieg i mechanizm ruchu ekonomicznego; w życiu praktycznym jednakowoż wszyscy wszystkim zajmować się nie mogą, to jest konieczny podział pracy, ale każdy producent powinien rozumieć i wiedzieć, jakie zajmuje stanowisko ekonomiczne w organizmie swej społeczności i jak na tym stanowisku pracować winien, ażeby trud jego pracy codziennie wyszły na jego korzyść osobistą i korzyść społeczną, aby interes prywatny i ogólny był równocześnie popierany, bo na harmonii tych dwóch interesów polega jużto szybszy, jużto powolniejszy rozwój życia społecznego. Ta harmonia interesów przedstawia mniej więcej treść tego, o czem dzisiaj tak wiele piszemy i prawiemy, a co ogólnie nazywamy pracami organicznymi. Pan Słodrzyński, biorąc sobie za przewodnika amerykańskiego ekonomisty, stara się tę kwestyję wyświecić naszym gospodarzom więksim, naszym rolniczym producentom, nie bez słuszności przypisując rolnictwu wielkie znaczenie. Z tego, cośmy dotąd powiedzieli o rolnictwie, trzymając się ściśle wykładu pana Słodrzyńskiego, pojmie każdy łatwo, że tak z stanowiska nauki, jak i praktyki produkcja rolnicza stanowi podstawę przemysłu i handlu, już nie tylko z tego

zenia podatkami. Jeżeli zatem pokrycie tegorocznych wydatków nie wywoła tak trudnych rozpraw, jak to jeszcze nie dawno twierdzono, to sejm tym rychlej działalność swą poświęcić będzie mógł ważniejszym zadaniom prawodawstwa, jakie rząd przygotował do wspólnych obrad. Mowa od tronu tylko nie wielką liczbę projektów, jakie sejm czeka, bliżej oznaczyć mogła; w ogóle przyjdzie pod obrady więcej niż 50 projektów do prawa z różnych ministerstw, pomiędzy niemi znaczna liczba wielkiego znaczenia dla życia obywatelskiego i dla rozwoju urzędów państwowych.

O kościele uregulowanie stanowiska katolickiego proboszcza polowego i o modus obsadzania tego urzędu odbywały się przez dłuższy czas rokowania z Stolicą Apostolską, które niedawno doprowadzone zostały do rezultatu, zabezpieczającego prawa monarchy. Ażeby proboszcz polowy sprawować mógł atrybucy kościelnej bez mieszania się innego jakiego biskupa. Głowa kościoła przydała duchownemu na tę posadę wybranemu tytuł biskupa in partibus. W stosunku proboszcza polowego do państwa nie zaszła przez to żadna zmiana, Obecnie mianowano katolickim proboszczem polowym dotychczasowego proboszcza i dziekana Namzanowskiego, który, jak donosi Staats-Anzeiger, po odebraniu konsekracji na biskupa Agathopolis, wykonał wczoraj na sali posiedzeń ministerstwa wyznań przed dyrektorem ministerjalnym, rzeczywistym tajnym wyższym radcą rejencyjnym doktorem Kraetzl-gem, i naczelnikiem wydziału w ministerstwie wojny, podpułkownikiem Hartmannem, w obecności kilku radców ministerstwa wyznań i obydwoch tutejszych wojskowych duchownych katolickich przepisną przysięgę homagiálną.

Francuski ambasador u dworu rosyjskiego, baron Talleyrand-Périgord przybył tu wczoraj z radcą ambasady Frémy z Paryża w powrocie do Petersburga.

Poseł szwedzki przy tutejszym dworze, pan Sandstroemer, przyszedł tyle do sił, że już onegdaj mógł wyjechać z swą rodziną do Włoch, gdzie zimowe miesiące przepędzić zamysła. Tymczasowo kierownictwo interesów poselskich objął baron Cederstrale.

ROSYA.

Journal de St. Pétersbourg, ogłosił artykuł pod tytułem: „La paix ou la guerre,“ który w streszczeniu podajemy naszym czytelnikom: Poczyna go od uwag, zastanawiających się nad możliwością i niemożliwością wojny. Widzi pomiędzy innemi, iż tylko kwestyja wschodnia byłaby możliwa w takim wypadku, jakby „jeżeliby z państw europejskich wzięto do sprawy wschodniej z bronią w rękę. Ale podobnego wzięcia się nie można się spodziewać. Są wprawdzie publicyści, którzy choć raz na tydzień, uważają za święty obowiązek uderzać na rzekome zabiegi Rosyi i jej zaborce dążności. Ponieważ przepowiednie tych proroków nie sprawdzają się, więc nie dziwnego, że zaufanie do nich słabnie z każdym dniem. Wielkie dzieło reformy, rozwoju materialnego i postępu moralnego, zaczęte w Rosyi, stanowisko, jakie rząd zajmuje w każdej sprawie grożącej europejskiemu pokojowi, lub gdy toczy się sprawa o przywrócenie takowego, urzędowe wyjaśnienia i zyczenie powszechnej opinii wyrażonej drogą prasy, wszystko to jasno dowodzi, że Rosya szczerze i z czystym zachowaniem pokoju europejskiego. Nie przeciwnego powyższym faktom nie dowodzi, że chce, że pragnie zakłócenia pokoju, lub że chce korzystać z jakichkolwiek kolizji i zakłóceń pomiędzy mocarstwami.“

Artykuł rzeczoną, tak zaręczony za dobre i pokojowe usposobienie Rosyi, przebiega wszystkie państwa i kwestyie i nie znajduje żadnego wypadku, któryby zmuszał Rosyę do wzięcia się, gdyby wybuch nastąpił. Nie tak się ma jednak co do sporów, jakiego wypaść mogły, pomiędzy Francją a Prusami; zwłaszcza, jeżeli w walce tej zwycięstwo towarzyszyłoby chorągwi francuskiej; „bo Francya zwycięska przechodzi Ren, a raczej dosięga Renu, lecz tu nie zatrzymuje się, ale musi iść dalej. Dojść do Renu, to jeszcze nie znaczy zwyciężyć, czy poskromić Niemcy. Walka więc musiałaby się toczyć — konsekwentnie wywołałaby ona contre-coups i rozmaite komplikacje. Agitacya w Poznaniu pociągnęłaby za sobą agitacya w Polsce. Armia rosyjska w takim razie musiałaby wystąpić czynnie dla utrzymania porządku. Od tej chwili ruch narodowy, szybki i energiczny rozszerzyłby się w Rosyi. Słowem, od chwili, w którejby orły francuskie powionęły w Niemczech, natychmiast wspomnienie pierwszego cesarstwa, odżyłoby w całej mocy.“

Tyle dajemy streszczenia z pomienionego artykułu Dziennika, uchodzącego za poufny organ ministerstwa spraw zewnętrznych; do czego to tylko dodajemy, że artykuł ten, nader obszerny, kończy się również podobną pogrozką dla Austrii, gdyby ta zapragnęła wnieść się do sprawy wschodniej.

AUSTRYA.

* Wiedeń, 3 listopada. Wkołach, bardzo dobrze zwykle poinformowanych zaręczają, że kanclerz państwa baron Beust wystosował do austriackich reprezentantów z granicznych okólnik, którego przedmiotem mowa jego,

względem, że zaopatruje klasę przemysłową i handel prowadzącą w żywność, że pierwszej podaje surowce do wyrabiania a drugiej płody do wymiany, ale i z tego, że sama potrzebuje narzędzi przemysłowych i pomocy handlu, staje się dla nich zachętą i bodźcem do coraz większego i wszechstronniejszego rozwoju. Wiadomo, że niektóre gałęzie przemysłu i handlu znajdują w jednych okolicach, krajach, daleko korzystniejsze warunki, aniżeli w innych, zależy to po części od stosunków produkcji rolniczej. W miarę jej rozwoju, rozwija się także zakres działania przemysłu i handlu, jak się o tem często przekonywamy, że niejedna gałąź przemysłu ustaje, niejeden przedmiot z handlu wychodzi, gdy praca rolnicza nie przynosiła spodziewanych owoców. Przypatrzmy się rolnictwu z innej strony a poznamy jeszcze lepiej jego znaczenie. Życie społeczne rozwija się przez pracę w rozmaitych kierunkach podjętą, jest jednakowoż rzeczą bardzo trudną wypowiedzieć, która praca gra najważniejszą rolę w ustroju społecznym; wszelki sąd może tu być jedynie względny. Jedne narody ciągną środki utrzymania przeważnie z przemysłu, jak Belgia, Holandia, Szwajcaryja, drugie głównie z handlu jak w dawniejszych czasach Wenecyja, Portugalia, dziś Anglia, inne znowu poprzestają na tem, co z ziemi wydobędą, jak Rosya, Węgry, Indye, Chiny i zachodnie Stany Ameryki. Każda praca czy w roli, czy w przemyśle czy w handlu nabiera według miejscowych stosunków już to większego już to mniej-zego znaczenia społecznego. Między przemysłem i handlem z jednej, a rolnictwem z drugiej strony zachodzi jednakowoż ta różnica, że rolnictwo jest ściśle związane z kardynalnym warunkiem egzystencji narodowej, którym jest ziemia. Ziemia jest zarazem warsztatem, pracownią rolnika i pozostaje tak długo w jego ręku, dopóki jej umiejętnie używa, w przeciwnym razie przestaje być jego własnością i przechodzi w obce ręce. I tu schodzą się dwójki interesy, prywatne i ogólne, a rolnik przedstawia nam się w podwójnym charakterze gospodarza-obywatela. Kwestyja ta zasługuje na tem większą uwagę tam, gdzie głównie źródłem dochodów społecznych jest rolnictwo, gdzie po-

siadłość ziemi jest przez zewnętrzne wpływy zakwestynowana. Jeżeli przy podobnych stosunkach klasa zajmująca się rolnictwem nie przejmie się swoim stanowiskiem i zadaniem społecznym, jeżeli pracy w roli nie zastępuje do otaczających jej warunków i potrzeb bieżących, jeżeli pracą swoją i interesami nie pokieruje tak, aby sobie zapewnić ciągłe posiadanie tego warsztatu rolniczego, wtedy od czasu do czasu ginąć będzie piędź po piędzi po ojcach oddzielonej ziemi. Strata pojedynczych jest stratą ogólną. Częściowe straty ziemi są to wyłomy w całym organizmie społecznym, przez które wdzierają się interesy obce, paralizujące interesy całej społeczności. Gdy się społeczność na tem nie spotrzeże, gdy ziemię zawczasu nie zaradzi, następuje chwila, przychodzi kres, kiedy w stosunku do liczby ludności za rąknie odpowiedniego obszaru ziemi. Społeczność taka, pozbywająca się z pod stop swoich ziemi, pozbywa się podstawy kardynalnego warunku, jakim jest żyć, użyć, wszelkiego rozwoju; społeczność taka, oderwana od ziemi, pozostaje wprawdzie na niej, atoli znajduje się tylko w stanie zmobilizowania, dostaje się zatem na niebezpieczną pochyłość, prowadzącą do nieuniknionej zagłady. Już wyżej przytoczyliśmy zdanie Careya, że naród, który rozpoczyna od wywozu ziemi w jej płodach surowych, kończy na wywozie ludzi; z tą samą słusznością powiedzieć można, że gdzie się ziemia zmniejsza co do swej przestrzeni, tam się też zmniejsza i ludność co do swej liczby. Prawda tych słów da się z stanowiska ekonomicznego nieledwie cyframi dowieść. Każda społeczność żyje i rozwija się w miarę tego, jak zaspokaja wszelkie potrzeby swoje, potrzeby zaś te zaspokajając może w miarę przyswajania sobie środków pracy. Nie śledząc po obce i dalekie przykłady, gdy tysiące własnych mamy pod ręką, zwracamy tylko uwagę na stan miast naszych. Ludność n sza w tych miastach widocznie się zmniejsza, a zmniejsza się w tym stopniu, w jakim rozwija się wśród nich obcy przemysł. Ludność ta wymiera, ponieważ braknie jej środków utrzymania, to jest przemysłu. Tak samo wymiera z wolna ludność zajmująca się rolnictwem, gdy zbrywa jej na źródle materialnych dochodów,

o której już tyle i mówiono i pisano. W okólniku tym wypowiada kanclerz nasampród zdumienie swoje, że wywoły jego, które właściwie nie dla nikogo nie zawierały nowego, traktowano poniekąd jak gdyby wielkie jakie tajemnice — zdumienie, które jednak w niejakijsz sprzeczności stoi z następującą zaraz skargą na to, że członkowie wydziału złamali obietnicę, iż niczego z mowy jego nie wyjawia. To, co baron Beust powiedział o sąsiadach Austrii, objaśnia następnie dwoma przykładami, które, jak słychać, wywołano zostały interpelacyami tutejszego rosyjskiego posła hr. Stackelberga i posła wrońskiego margrabiego Popoli. Oświadczył on, że już przed rokiem starał się usilnie o rewizyja traktatu paryzkiego i to z korzyścią dla Rosyi, za co jednakże zyskał w Petersburgu niechęć jedynie. Co się dalej tyczy Włoch, to Austrya z rądem florenckim żyje w najlepszej przyjaźni; przypisywał mu zaś „związane ręce“, ponieważ trudno obliczyć, czy stronnictwo ruchu nie zagni go dzisiaj lub jutro do stanowczego kroku z powodu Istrii lub Tyrolu włoskiego. Oba te usprawiedliwienia jednak małej są wagi; ważniejszym daleko, że baron Beust ani słowem nie dotknął stosunku Austrii do Prus. Bo kwestyja, w jakim stosunku stoi Austrya do Rosyi i Włoch, wtedy dopiero nabierze znaczenia, gdy wojna stanie się nieuchronną; o stanowisku zaś, jakiego Austrya w takim zajęciu rzuci, okólnik wcale nie wspomina. Milczenie to tem bardziej jest uderzającym, że wiadoma jest rzecza, iż baron Beust uskarżał się także w wydziale na to, że ponownie leż nadmierne nalegał na hr. Bismarcka, aby załatwił kwestyja północnego Szlezewiga przez to zapewnił pokój świata. Okólnik daje wprawdzie podobno do zrozumienia, że Austrya w razie wojennego obrotu rzeczywiście wzięłaby jako pośredniczkę pomiędzy obu wroźniejszymi stronami; lecz to ostatecznie jest frazesem tylko, gdyż baron Beust nie ludzi się zapewne w tym stopniu, by przypuszczał, że Austrya dość obecnie jest silną, by mógł przeprowadzić zbrojne pośrednictwo na wzór owego, jakie się już nie udało w czasie wojny krymskiej w okolicznościach daleko przyjaźniejszych.

Księga czerwona, mająca być przedłożoną delegacyom, zawierać będzie podobno jak ostatnia wstępny najpierw pogląd a następnie akta, tyczące się spraw zagranicznych, a obejmować czas od początku 1868 r. aż do końca października. Prócz tego obejmować będzie część handlowo-polityczną. Część polityczną podzieloną jest pod względem poglądu jak zbioru dokumentów natrzy rubryki, z których jedna traktuje o sprawach niemieckich, druga o włoskich a trzecia o wschodnich. W jednej z tych rubryk ma się znajdować okólnik do reprezentantów zagranicznych Austrii, zajmujący się wyłącznie kwestyja konstytucyj austriackiej. Datuje on z ostatnich dopiero tygodni a wedle wszelkiego prawdopodobieństwa służyć miał jako informacya dla posłów czyli dla rządów, u których są akredytowani. Pismu temu przypisują tu niejaki znaczenie; w każdym razie zajmująca będzie rzeczą, dowiedzieć się, jak minister spraw zagranicznych zapatrjuje się na charakter i znaczenie konstytucyj grudniowej i na konieczność ugody z Węgrami, będącej jej pod stawą. Rubrykę Włoch spełniają podobno głównie rokowania z Rzymem, gdyż w ostatnich dziesięciu miesiącach toczyła się korespondencyja dyplomatyczna w sprawie nowych praw konfesyjnych. Zaręczają tu, że z dokumentów tych okazuje się, że rząd cesarski nie starał się jedynie o modyfikacyę lecz o zupełne zniesienie konkordatu i że żądanie to umotywowane tem, iż konkordat nie miłym jest tak dla katolickiej jak niekatolickiej ludności i że szkodzi dobrze zrozumianym interesom kościoła.

Po załatwieniu kilku przedmiotów mniejszej wagi odpowiedział na dzisiejszym posiedzeniu izby drugiej rady państwa minister spraw wewnętrznych dr. Giskra na interpelacyę posła Grocholskiego, która przed kilku dniami zamieszczona była w Dzienniku. Dla zrozumienia zaś interpelacyi i odpowiedzi na nią odczytał najpierw minister odmienne miejsca prawa z dnia 19 maja 1868 i rozporządzenie, poruczające niektóre atrybucy władzy namiestniczej kilku starostom obwodowym galicyjskim. Następnie tak ciągnął dalej: „Odczytane te miejsca prawa usuwają zapewne wszelką wątpliwość względem uprawnień i rządu do wydania podobnego rozporządzenia, gdyż tam wyraźnie stoi, iż rządowi wolno wydać podobne rozporządzenie na drodze administracyjnej. Lecz interpelacyi oświadczają w motywach, że ówczesne obrady wysokiej izby nad rzeczonem prawem uprawniają do przypuszczenia, iż przewidziane w prawie owem wyjątkowe rozporządzenia na zyczenie tylko danego kraju zaprowadzone zostaną. W obec tego pozwalam sobie przypomnieć ówczesne moje oświadczenia. Poseł Krzeczunowicz podał był wtenczas wniosek, aby w § 9 prawa umieszczono dodatek, według którego do podobnego rozporządzenia potrzebne byłoby miało zezwolenie reprezentacyi krajowej a ja na zbicie tego wniosku pozwoliłem sobie oświadczyć: „Pod szczegółowymi okolicznościami rozumiem niezwłocznie nie należy, że przeciw woli kraju, przeciw wotom reprezentacyi kraju lub państwa ministerstwu odpowiedzialnemu wolno wydać podobne rozporządzenie, lecz proszę zważyć, że chodzi nie tylko o przebieg czynności namiestniczych w drugiej instancyi lecz i o zwrócenie nad podwładnymi organami, a tego wymagać niekiedy stracony jest ten wydział, zasięgnięty jest przyzwolenia reprezentacyi kraju. Prosić przeto miały wysoka izba, aby została przy tekście pierwotnym.“ Owe oświadczenie moje oświadczenie a wysoka izba oświadczyła za niem.

Z tego wynika, że przypuszczenie interpelantów jest nie do usadnienia, jakoby ówczesne obrady izby uprawniały do przypuszczenia, że poruczenie podobnym wyjątkowym nadzorczo zakresem do wykonania uskutecznić jedynie można za zgodą sejmowi samemu. Nie mogą także przyznać, aby rozporządzenie to było w Galicyi niespodziewanem. Przeciwnie jest ono od dawna znane w Galicyi. Dawniej istniało w Galicyi przy sędziach obwodowych 19, później 17 urzędów obwodowych z odpowiednim zakresem działania, jaki teraz oznaczony został. Nadmieniam także, że, gdy w sejmie galicyjskim poruszono w 1866 r. przedmiot ten, sejm sam miał nie do nadmienia przeciw intencyi rządu zaprowadzenia urzędów nadzorczych.

Przekonyany jestem, że zaprowadzenie tego środka powiada celowi i leży w interesie kraju i jego obywateli. Powoduje mnie przytém uwaga, że kraj, podlegający obecnie na 74 starostw obwodowych, takich jest niemiarów, że nie podobna prawie namiestnikowi nadzorować dokładnie prowadzenia spraw. Gdyby namiestnik dwa tylko dni poświęcał kontroli każdego urzędu obwodowego, musiałby trzy ćwiercie roku przepędzić podróżą.

Wyświetlenie pojedynczych członków namiestnictwa celem śledzenia bezpraw połączone jest częścią z znacznymi kosztami, częścią, przy obecnej szczupłej liczbie personelu namiestnictwa z przeszkodami i zawieszaniem czynności namiestniczych a jednak leży akuratna kontrola w interesie ludności.

Podczas urzędowania mojego nie nadawało się z żadnego kraju tyle stosunkowo skąd na powolnie i zle załatwianie czynności w Galicyi. Dla tego starałem się o to, dać ludności większą gwarancyę przedszego i regularniejszego załatwiania spraw a zarazem ułatwić kontrolę namiestnictwa. Dodaję jeszcze, że przez to nie wprowadziłem się więcej do kraju urzędników i że koszty ogólne tego rozporządzenia, po którym bardzo pomysłnych spodziewa się skutków, wynoszą w ogóle 6400 flor.

Wysoka izba będzie przeto czasu swego miała sposobność przy obradach nad budżetem oddania w tej mierze wotum swego; tymczasowo reklamuję zaprowadzenie tego środka na drodze rozporządzeń jako wyłączne prawo rządu.

Obawa, że przez to zaprowadzają się wyjątki namiestnicze z pominięciem namiestnictwa, nie jest więc uzasadnioną i mam nadzieję, że obawy we względzie zaprowadzonego środka znikną i że odpowiedź ta moja, gdy stanie się wiadomą w szerszych kołach, zapobiegnie agitacyi, jakoby środek ten zamierzał podzielić Galicyę na ośm gubernii, że przez to nadwzrę się autonomia kraju, że w Galicyi robi się próba z podziałem krajów przedlitawskich na francuskie departamenty itd.

Rozporządzenie to żadnego zgoła nie ma politycznego znaczenia, lecz administracyjne, jego celem ulżenie namiestnictwu i zabezpieczenie ludności przedszego niż dotąd załatwienia spraw.“

FRANCYA.

* Paryż, 3 listopada. Liberalne dzienniki pracują z wielkim zajęciem tak w departamentach, jak i w prowincyi nad przygotowaniem publiczności do wyborów. Wpływ rewolucyi hiszpańskiej na umysły Francuzów staje się coraz widoczniejszym. Pisma opozycyjne zastanawiają się nad zaletami rządów parlamentarnych, nad rzeczą spójną jako konstytucyjną przyszłości; w niektórych departamentach przygotowują petycye o wolność nauki. Prévoist-Parodol rozwija w całym szeregu artykułów w Journal des Débats swoje teorye o rządzie osobowym, zbija twierdzenie, jakoby rząd osobowy ustalił zasadę powagi i mniema, że wypadki grudniowe z r. 1850 nie przychyliły się w niczem do utrwalenia stanu, którymi się Francya mogła zadowolnić, rząd bowiem nie oparł się na podstawach liberalnych, ale jedynie na wojsku. Równie i Sieclle występuje dość ostro przeciw rządowi i z chęcią prasę departamentalną, ażeby nie ustawała w opozycyi, mianowicie przed wyborami.

W kołach politycznych przeważa coraz więcej kierunek pokojowy. Cesarz jest podobno zupełnie zadowolony z przyjaznego stosunku do Prus; mowa króla pruskiego o deputowanych jak i list jego do cesarza, zapewniający o pokojowych dążeniach, zrobiły na cesarzu bardzo dobre wrażenie. Artykuł Journal de St. Pétersbourg, który sobie według telegramów groźniej przedstawiano, zostaj

to jest na ziemi. Są to prawdy jasne i zrozumiałe, dla nas zaś powinny być tem zrozumialsze i jaśniejsze, ile, że one dla nas są tak wielkiej wagi i że nie ledwie każdy dzień stwierdza nam w oczach naszych ich prawdziwość. Jeżeli wszechstronnie rozważamy znaczenie rolnictwa, to nikt z nas zapewne nie odmówi słuszności słowom p. Słodrzyńskiego, że „rolnictwo jest najważniejszym zatrudnieniem z wszystkich zatrudnień, bo imo żywi i broni.“ P. Słodrzyński przejęty głęboko tą prawdą, że rolnictwo żywi i broni, wyświeca nam jego znaczenie i zadanie w swych Kartach nie tylko z stanowiska ekonomicznego, ale także z stanowiska społecznego i politycznego. W wykładzie swoim stara on się przekonać klasę rolniczą, że rolnictwo powinna ona uważać nie jako rzecz służącą do uprzyjemnienia życia, do beznamiętnych rozkoszy, z których się zawsze wyraża zabójczy dyferentyzm z względu na sprawy publiczne, ale jako przemysł, jako obowiązek wypływający z trafnego zrozumienia prywatnego i ogólnego dobra. Stara on się przedstawić rolnictwo jako pracę umiejętną, wchodzącą w styczność z rozmaitemi interesami społecznymi i oddziałyującą na nie potężnie. Nie wątpimy wcale, że ktokolwiek przeczyta z uwagą dzieło p. Słodrzyńskiego, ten pojmie jako znaczenie rolnictwa w organizmie społecznym, będzie umiał ocenić wartość takich instytucyj, jak towarzystwa rolnicze i kredytowe, asekuracyjne, oszczędnościowe, i dła czego to trzeba pociągać lud jako działający czynnik do wspólnej pracy. Nie wątpimy, że każdy, kto przeczyta dzieło p. Słodrzyńskiego, przyjdzie do tego przekonania, że dzisiaj i do gospodarstwa potrzeba wykształcenia, umiejętności pracy, i zastanawiając się nad myślami w powyższym dziele rozwiniętymi, znajdzie sam otuchę w tej prawdzie którą francuzki ekonomista Simon tak pięknie wyraził: „L'éducation fait l'homme, l'homme fait la terre.“

(Dokończenie nastąpi.)

lepiej przyjętym, aniżeli się spodziewano; zewne-
pobudek, zatem do dyplomatycznego rozdzielenia
wale.

W wiedeńskich pismach pojawiła się wiadomość, ja-
niż rząd francuski miał się przez swego reprezen-
P. Malareta, zapytać gabinetu włoskiego, czy rząd
jest gotów dać gwarancję, że nie naruszy posia-
papieża, w którym to przypadku cesarz wycofałby
wojsko. Wiadomość ta ma być zupełnie nieuzasa-
dy.

Między panami Rouher a Pinardem przyszło do zu-
Cesarz zajmuje się bardzo sprawami algierskimi
gotów podobno ograniczyć władzę militarną, a nadać
bardziej prawa władzom cywilnym i municyjalnym
Algierze.

HISZPANIA.

Zorilla, minister robót publicznych, wystosował
nik do wszystkich gubernatorów cywilnych, aby roz-
gali rady municyjalne, deputacje prowincyjne do
szerzenia oświaty między klasą robotników, którzy nie
elementarnych wiadomości, przyszli do praw obywa-
nich i będą z nich robili użytek. Ponieważ rząd pro-
uchwalił zupełną wolność nauki, przeto tak
prywatnie jak i stowarzyszenia ludowe powinny się
wzawać do inicjatywy w tym względzie, aby zbierać
wiednie owoce i aby zniknęła na zawsze w Hiszpanii
ciemnota, która się rozszerza poczęła z wprowadzeniem
czytelnicy a skończyć powinna na ostatnich Burbach.
Wła oświadcza, że rząd dołoży wszystkich starań, aby
przeszkody stojące na zawadzie wolności nauki.

Madrycki korespondent do Indep. belge pisze, że
katolicy i stronnicy Karola odbywają częste zgroma-
i, nie tają się wcale z swemi planami. Na zgroma-
ciach tych uchwalili oni następującą rezolucję, aby
poważać na kandydatów republikańskich, rzeczpospolita
niem wywołałaby w Hiszpanii anarchię, która mogła
przeć sprawę Karola. Skoro rzeczpospolita będzie ogłoszo-
wtedy rozesła swoich agentów, aby podburzać lud
czyny i rozruchy, a gdy nadzieje chwila stósowna,
stronictwo chwyci za oręż, Karol zaś przybędzie do
wary, gdzie jego zwolennicy są najliczniejsi. W Paryżu
gotowują podobno znaczny zapas mundurów dla przy-
wojska Karola. Główni stronnicy tego pretendenta
obrywają w Gibraltarze i stoją w stósunkach z tamtejsz-
biskupem.

Jeden z libońskich dzienników pisze o kandydaturze
Ferdynanda: „Dziś nie wiadomo z jakich przyczyn
szerzały się znowu wieści o kandydaturze króla Ferdyn-
nda. Osoby godne zaufania i wysoko postawione za-
mieniają, że król Ferdynand miał się wyrazić, iż wolałby
zabrać w Portugalii, aniżeli przyjąć koronę hisz-
jską. Niechęć Portugalczyków do unii iberyjskiej jest
wzwyżczą wielką.

Powszechne głosowanie będzie zastosowane w kraju
wypach Balearskich i Kanaryjskich bez wszelkiego
anienienia. W koloniach zaś będą tylko ci przy-
żeni do głosowania, którzy płacą pewną sumę
katku.

Korespondent madrycki do Agence Havas pisze
30 października, że kilka dni temu dano w Madry-
biad panu Olozaga. Olozaga przemówił obyczajem
w wymownych słowach, zachęcając do zgody i do
żegnania stronnictw, bo na tej drodze jedynie da się
gnać szczęście dla kraju. P. Olozaga ma niezadługo
jechać do Paryża a ztąd do Londynu w misji poli-
tycznej.

W dzień zaduszny obchodzone w Barcelonie nabo-
stwo za poległe ofiary w obronie wolności. Wyko-
nany trzy trumny z ciałami oficerów i ustawiono je na ka-
łach w kościele. Lud wolał: Precz z pretendentami!
Żyje rzeczpospolita!

Telegramy, jakie z Hiszpanii dzisiaj otrzymaliśmy,
miały, jak następuje:
Madryt, 4 listopada. Gaceta de Madrid ogła-
dekret ministra sprawiedliwości, p. Romero Ortiz, zno-

szący utworzony na mocy rozporządzenia władzy wojsko-
wej sąd specjalny, a przenoszący funkcje jego na sąd naj-
wyższy. — Urządowy dziennik ogłasza dalej dekret ministra
skarbu p. Figuerola, mocą którego p. Ramon Serrano zamia-
nianowany został generalnym dyrektorem zarządu długów
państwa, jako też rozporządzenie, aby zboże znajdujące
się w składach prowincji Leon rozdano pomiędzy biednych
robotników. — Dekret ministra kolonii p. Ayala zaprowa-
dza na Antyllach i Filipinach wolność od cła dla wszystkich
przedmiotów, które przeznaczone są do robót publicznych
i dobra publicznego, jako to do budowy dróg, kanałów
i tym podobnych rzeczy.

Madryt, 4 listopada. Dekret ministra sprawiedli-
wości uznaje za nieważne wszystkie nominacje i dymisie,
które junty rozporządziły pod względem urzędników sądo-
wych. Inny dekret potwierdza istniejące już dobroczynne
stowarzyszenie damskie ze stanu świeckiego.

Telegramy.

Wiedeń, 5 listopada. Na dzisiejszym posiedzeniu
rady państwa rozprawiano nad projektem do prawa,
dotyczącego zaprowadzenia stanu wyjątkowego. Po-
prawka dodatkowa Kurandy, według której rozporzą-
dzenie, zaprowadzające stan wyjątkowy, natychmiast traci
moc obowiązującą, skoro jedna izba rady państwa uzna ta-
kowie za nieuzasadnione, odrzucona została 78 głosami
przeciw 76; natomiast przyjęto znaczną większością wniosek
Pratobeyevy, według którego należy natychmiast uwiadomić
radę państwa o wydaniu rozporządzenia, zaprowadza-
jącego stan wyjątkowy. Rząd zgodził się z tem; reszta
paragrafów prawa tego przyjęta została bez dyskusji.

Moskwa, 5 listopada. Dziennik Moskwa został
rozporządzeniem ministeryalnym na 6 miesięcy zasuspendo-
wany.

Paryż, 4 listopada. Constitutionnel i France
zbijają wiedeński telegram, twierdzący, że Anglia w porozu-
mieniu z innymi mocarstwami wezwala Turcję do wy-
stosowania napomnienia do rządu rumuńskiego.

Paryż, 5 listopada. Buletyn Monitora zamyka ro-
zumowanie nad pruską mową tronową zdaniem następują-
cym: Król, zaznaczywszy dobre rządu swego z mocar-
stwami zagranicznymi stósunki, wypowiada nadzieję, że
rozwoj ogólnego dobrobytu regularnie dalej postępować
będzie, wolen przeszłość i zapór, które mu wrogowie je-
dynie pokoju przez bezpodstawne obawy stawiać zamie-
rzają. Constitutionnel zaznacza pokojowy charakter
mowy tronowej.

Londyn, 5 listopada. Na dzień 11 b. m. powołano do
London-Tavern wielkie zgromadzenie właścicieli zagranic-
nych funduszów wszelkiego rodzaju, na którym utworzyć
się na komitet celem reprezentowania i obrony wspólnych
interesów. Przez to zamierza się utrudnić rządowi zar-
nicznym samowolną zmianę przejętych zobowiązań. Lon-
dyskie i amsterdamskie komitety giełdowe są autorami
tego planu; Rothschilda zaproszono na przewodniczącego.

Carogrod, 4 listopada. Według Journal de Tu-
ryne uznawa W. Porta rząd prowizoryczny w Hisz-
panii.

Nowy Jork 4 listopada. W stanie Nowy Jork zwy-
czyli demokraci i przeprowadzili większością 18,000 głos-
swego kandydata p. Hoffmann jako gubernatora. —
W New Jersey otrzymali pp. Seymour i Blair większością
5000 głosów. — W Massachusetts obrano większością
70,000 głosów członka stronnictwa demokratycznego, p.
Clafin gubernatorem. — I w stanie Alabamie i Oregonie
oświadczyła się większość za pp. Seymour i Blair.

Paryż, 6 listopada. Droit donosi, że wy-
toczono śledztwo z powodu demonstracji na
cmentarzu Montmartre i z powodu otworenia
subskrypcyj w dziennikach Avenir i Re-
veil na pomnik Baudin'a.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

* Poznań, 6 listopada. Na onegdajsze posiedzenie re-
prezentantów miasta przybyło 21 reprezentantów, pomiędzy
tymi nie znajdował się ani jeden narodowości polskiej. Jak wia-

domo, w reprezentacji miasta zasiada tylko czterech Polaków,
mianowicie panowie Jeziorowski, doktor Matecki, Wegner i Zey-
land. Z tych pan Wegner znajduje się obecnie w Berlinie jako
posel; pan Jeziorowski uniewinnił swoją nieobecność. Magistrat
był reprezentowany przez burmistrza pana Kohleisa i radców
miejskich panów Chlebowski, doktora Samtera i Stenzla.
Przed rozpoczęciem obrad nad przedmiotami, zapisanymi na po-
rządku dziennym, skomunikował przewodniczący pan rzecznik
Pilet zgromadzeniu kilka wiadomości, pomiędzy i nemi donie-
szenie magistratu co do rezultatu jego starań o podciągnięcie tu-
tejszego królewskiego kantoru bankowego do podatków komun-
alnych. Pismo pana naczelnego prezesa Horna w tej kwestii do
magistratu brzmi jak następuje: „Zostawsz na wniosek mój
upoważniony z wyższego urzędu do odstąpienia od zasady, jaką
pan minister spraw wewnętrznych postawił w reskrypcie, wy-
stosowanym do magistratu pod dniami 11 lutego b. r., pod względem
pociągnięcia banku królewskiego do podatków komunalnych,
oświadczam magistratowi na zażalenie z dnia 24 maja r. b., uz-
pełniając tymczasowa moja odpowiedź z dnia 24 lipca r. b., że,
zmieniając rozporządzenie królewskiej rejencji z dnia 13 maja
r. b., odrzucając reklamację, zanesioną przez królewski kantor
bankowy przeciwko pociągnięciu go do miejskiego podatku docho-
dowego, i uznając tutejszą gminę miejską za uprawnioną do o-
ciągnięcia pomienionego kantoru bankowego do miejskiego podatku
dochodowego od tego dochodu, jaki mu wpływa z jego obrotu
handlowego na tutejszym miejscu.“ Stosownie do tego tutejszy
królewski kantor bankowy ma do zapłacenia podatku za 1868
rok 2340 tal. Odnosne zezwazanie wysłał już magistrat do dy-
rektora pomienionego instytutu. Przedmioty, nad którymi zgro-
madzenie obradowało, dotyczyły po większej części pokwitowań
z rachunków rozmaitych kas miejskich, i nie przedstawiały ogóln-
niejszego zajęcia; z tego też powodu nie zdajemy o nich szcze-
gotowego sprawozdania.

* Przy wyborach, odbytych w dniu 3 bm. w Babimo-
ście, posta do pruskiej izby poselskiej z powiatów międzyrzeckiego
i babimostkiego wybrano posazustobowego radcę pana Zychliń-
skiego z Pannewitz (Niemea) 226 głosami. Na polskiego kandy-
data pana hr. Stanisława Piłata padło tylko 21 głosów. Najle-
pszy dowód, jak polscy wyborcy dojechali swego obowiązku. Na-
tomiasz w Starogardzie, w Prusach Zachodnich, w trzecim skru-
tycznym wyborze z powiatów kościuszkostarogardzkiego zwyciężył
wczoraj pan Rudolf Czarliński z Bukówka 149 głosami przeciwko
111 głosom, które padły na pana Prittwitz'a.

* Przypominamy publiczności naszej, że dziś wystąpi
w Bazarze słynny fortepianista Rubinstein w Bazarze. Ju-
tro, jak się dowiadujemy, nad będzie na sali bazarowej bal ka-
walerski, którego gospodarzami są pp. Maksymilian hr. Mielżyński
Stanisław hr. Poniński, Lucjan Jarczewski i Józef Wę-
sierski.

* Na dotkniętych powodzią Szwajcarów złożyli: Książd
Siwicki z Brzezia 1 tal. — Doktor Rakowski z Inowrocława 2 tal. —
Ogółem 31 tal. 27 sgr. i 3 franki 74 cent. Dawniał zebrane tal.
300 odesłaliśmy tu na miejsce przeznaczania.

* Na wódę oleoniadła, niedawno z Syberii przybyła,
złożono: Książd Siwicki z Brzezia i tal. — Ogółem 31 tal.

* Kalendarz. Jutro, w sobotę dnia 7 listopada,
Engelberta meczennika; w kalendarzu słowiańskim Żytomira.
Wschód słońca o godzinie 7 minut 5, zachód o godzinie 4
minut 21.

Dnia 7 listopada 1575 roku sejm elekcyjny; 1612 Polacy
opuszczają Moskwę; — 1648 Kozacy ustepują z pod Zamocisz;
— 1704 bitwa pod Ponieciem; — 1806 Dąbrowski wchodzi do Po-
znańia.

Wiadomości giełdowe.

Giełda poznańska, 6 listopada.

Poznańskie nowe 4 1/2% listy zast. 85 1/2 tal. żąd. — Pozn.
listy rent. 88 plac. — Poznań 5% obligacy pow. 95 żąd. —
Poznań 5% oblig. Ubrzy — żąd. — Banknoty polskie 83 1/2 plac. —
Polska lista likwidacyjna — tal. plac. — Poznań 5% oblig. miejs-
kie 98 1/2 tal. żądano.

Zyto: na listop. 48 1/2, list. grud. 47 1/2, styczeń 1869 47 1/2,
na wiosnę 1869 47 1/2 tal. plac.

Ukrwita: (z beczka) na listopad 14 1/2, grudzień 14 1/2,
styczeń 1869 14 1/2, luty 1869 15—14 1/2, tal. plac.

Giełda berlińska, 5 listopada.

Uspokojenie giełdy było dzisiaj we względzie akcyi kolei
żelaznych, znowu stałe przy ożywionym obrocie, we względzie
żąd papierów spekulacyjnych słabe.

Walory pruskie: Dobr. pożyczk. pstwa (4 1/2%) 97 1/2 plac.
Poż. pstwa z r. 1859 (5%) 103 1/2 plac. Obl. pstwa (4 1/2%) 81 1/2
plac. Poż. pstwa prem. z r. 1855 (3 1/2%) 120 żąd.

List. zastaw. Zachod.-prusk. (3 1/2%) 75 1/2 plac. do (4%)
82 1/2 plac. do (4 1/2%) 90 1/2 plac. Pozn. nowe (4%) 85 1/2 plac.
List. rent. Poznań (4%) 88 1/2 plac. Prusk. (4%) 89 plac.

Walory zagraniczne: Austr. metal. (5%) 50 1/2 placano.
Poż. narod. (5%) 55 1/2 plac. Losy z roku 1854 (4%) 70 1/2 plac.
Losy kred. z roku 1858 81 1/2 plac. Losy z r. 1860 (5%) 77 1/2 plac.
Losy z r. 1864 (4%) 58 1/2 plac. Poży. w srebr. z r. 1864
(5%) 60 1/2 plac. Rosyjsk. pożyczk. prem. z roku 1864 (5%) 118
plac. Rosyjsk.-polsk.-obl. skarb. (4%) 67 plac. Polsk. certiff.
Lit. A. po 300 złp. (5%) 92 1/2 plac. do częściki po 500 złp. (4%)
97 1/2 plac. Polsk. listy zastaw. 3 em. w rs. (4%) 66 1/2 plac. Listy

Obwieszczenie.

Narodzenia 1868 przez interesów
się mające, będą w kasie prowincyj-
Ziemstwa od dnia 12 do włącznie 31
dnia 1868 od godziny 8 do 12 przed
dnem z wyłączeniem dni świątecznych
zobowiązane. Próż gotowizny
zobowiązane tylko być mogą stósownie do
266 regulaminu kredytowego kuponu w
nie terminie płatne.

Wpłata kuponów zacznie się z dnem 2
dnia a skończy się z dnem 16 sty-
pnia 1869. Po zamknięciu terminu wypła-
towania w dniu 16 stycznia i po ter-
minie wypłaty u agenta dnia 16 lutego 1869
nie można płacić będzie zgłaszającym się
prezentom gotowizną za kupony w czasie
21 lutego do 28 maja 1869 bez oszo-
n na do mandatów, ale zawsze tylko
kuchach 5 i 20 każdego miesiaca w go-
dach przedpiondowych od 9 do 12,
zeli który z terminów tych na niedzielę
świętą przypadnie, czynność w dniu na-
wym kassa załatwi. Okazieciele kuponów
mogą dołączyć wykaz przez nich podpisany,
opisujący nazwę dóbr, numer, kwotę i ter-
minatności kuponów a to netylko w ter-
minie rocznym, ale i po takowym, inaczej
zobowiązane zwrócić się na koszt i ryzyko prze-
jącego.

Okaziecielom talonów wydawać się będą
kassa nowe arkusze kuponowe za złożo-
nie wykazu przez nich podpisane, obejm-
yjącego nazwę dóbr, numer i kwotę, od
dnia 18 stycznia do włącznie 18 kwiet-
nia 1869 później zaś potrzebne jest w tym
złogoscienie się piśmiennie do Dyrekcyi.
Odręga się iż kassa prowincyjna ziem-
stwa podczas poboru prowizji i wypłaty ku-
ponów nie przyjmuje pieniędzy w godzinach
popołudniowych.

Wniosek do 12 godziny w południe dnia
16 grudnia r. b. nie zapłaci prowizji, nie
będzie czyje pieniądze z poczty do rzeczono-
w terminu kasy nie dojdą, winien będzie za-
płacić prowizję za przewiótkę regulaminem
określonym przepisana.

Nadmieniam się jeszcze, iż odkładający za-
płacić prowizji na dzień ostatnie, wystawieni
mogą na długie czekanie w lokalu ka-
ssy do zbitynego natłoku w tym czasie,
czego unikną płacąc wcześniej a zwłaszcza
zobowiązani należycie uprządkowanemu, lub
zapłacić większej wartości. (6894)

Poznań, dnia 30 października 1868.

Dyrekcya prowincyjna Ziemstwa.

Walne zebranie Towarzystwa
prywatnej kasy oszczędności i po-
życzek wekslowych w Śremie
odbędzie się w dniu 28 listo-
pada r. b. o godzinie 4
po południu, w mieszkaniu
rendanta Tadrzyńskiego, na
Starem mieście, na które Szano-
wnych członków Towarzystwa za-
praszamy. (6899)

Śrem, 4 listopada 1868.

Dyrekcya Towarzystwa.

Dom. Tarnowko pod
Chelmcami poszukuje nau-
czyciela domowego
do trzech chłopczyków. (6829)

Śrem, 4 listopada 1868.

Dyrekcya Towarzystwa.

Dom. Tarnowko pod
Chelmcami poszukuje nau-
czyciela domowego
do trzech chłopczyków. (6829)

Śrem, 4 listopada 1868.

Dyrekcya Towarzystwa.

Dom. Tarnowko pod
Chelmcami poszukuje nau-
czyciela domowego
do trzech chłopczyków. (6829)

Śrem, 4 listopada 1868.

Dyrekcya Towarzystwa.

Dom. Tarnowko pod
Chelmcami poszukuje nau-
czyciela domowego
do trzech chłopczyków. (6829)

Śrem, 4 listopada 1868.

Do R.
Du bist ja mein! Das klingt in tausend Chö-
ren,
Das sagt das Auge, das durch Thränen
spricht:
„Denn wie nun fallen unsers Lebens Loose,
Du bist nun mein, bleibst einzig meine
Rose!“ [6916]

Wielki los
na dwakroć sto tysięcy guld. jako też dalsze wygrane na fl. 50,000;
25,000; 2 razy 20,000; 2 razy 15,000;
2 razy 10,000; itd. itd. można i a ra-
za wygrać w potwierdzonej przez rząd
król. pruski a przeto w całej król. mo-
narchii i dozwolonej frantfurtkiej lo-
teryi miejskiej, w której ciągnięcie
wygranych I klasy odbędzie się już
dnia 9 i 10 grudnia. Podpisany po-
z w tym celu usilnie znaną swoją
szczęśliwą kolejką główną, z całemi
losami po tal. 3, 13, potówkami po tal.
1, 22, cwiartkami po 26 sgr. (plany
i wykazy bezpłatnie) za przesłaniem
pieniędzy lub zaliczka pocztowa.

Kolektor główny: (6906)
Rudolf Strauss
w Frankfurtie n. M.

Przez bezpośredni udział w mojej głów-
nej kolekcji ten osiąga się zysk, że
nie płaci się wynagrod. za pisanie itd.

Wielka sikawka
z aparatem ssącym i dwoma rów-
noczesnymi promieniami wody;
z siłą ogromną, mianowicie dla
miast odpowiednia, jest w fabryce
mojej pod korzystnymi warunkami
do sprzedania. (6895)

J. Krysiwicz,
W. Garbary No. 10.

Oberza
w mieście C. ampiniu przy Rynku w bli-
kości poczty, murowana, wraz z pod-
wórcem, stajniami, spichrzem, ogrodem
i kilku sztukami roli jest do sprzedania.
Blizsze szczegóły w handlu hurtowym
wina [6795]

Posner i Cohn,
Wrocławska ulica 13/14.

Losy do tegorocznej loteryi bu-
dowy tunelu kolonijnego,
wygrane tal. 25,000, 10,000, 5,000, 2,000,
1,000, 500 itd. po jednym talarze sztuka są
od dnia dzisiejszego do nabycia w Poznaniu
u Desfosse (M. Klimekowskiego), ul.
Wilhelmowska 24. (6770).

Lampy petroleowe wszelkiego
gatunku,
Przedstawki do piecy,
Tace, samowary, ma-
szynki do kawy itd. poleca
W. Chrzanowski
w Bazarze. [6848]

Prawdziwe wiedeńskie
pivo marcove u
E. Güttlera,
[6859]. Wrocławska ulica 20.

Jest do nabycia
200 kóp tegorocznej trzciny,
którą każdej chwili odebrać można. O wa-
runkach sprzedaży dowiedzieć się można u
p. Czajkowskiego w Dolsku. [6790].

Najlepsze
węgle kamienne
dostawia według miary w kopalnicach
używanych, wprost z dworca
za olei franko przed dom lub na skład
spedytor
Rudolf Rabsilber
[6129] w Poznaniu.

EAU dentifrice
des
CORDILIÈRES
leczy szybko i radykalnie najgwałtowniejszy
ból zębów i wszelkie cierpienia od zębów
pochodzące. — Użycie codziennie tej wody,
jak również proszku cordylier-
skiego, zabezpiecza na zawsze zęby od
pochłonięcia.
W Poznaniu w aptece pana [6130]
Dr. Mankiewicza.

Dr. Meyera
pigułki żołądkowe
środek leczący, który przez szybkie i grun-
towne usunięcie wszystkich cierpień żołądka,
obstrukcyi i cierpień hemoroidalnych zyskał
już sławę po całym świecie, sprowadzać ud-
tąd można wprost od lekarza specjalnego
dla chorób żołądka i dr. Edw. Meyera
w Berlinie, Kronenstr. 17. Cena wraz z prze-
pisem użycia try talary. (6523)

Od lat trzech istniejącą w Dre-
źnie fabrykę papiero-
sów, obecnie znacznie powię-
kszywszy, prowadzą pod firmą:
B. Weller, w domu przy
Moszczińskiej Strasse No. 8p. i tam-
że wszelkie abstalnki i zamówie-
nia przyjmuje. (6804)

Jerzy Konopacki.
Środek od razu usmierzający mi-
grenę, ból głowy gwałto-
wny i nerwalgiję, zwany
GUARANA

pp. Grimault et C. aptekarzy w Paryżu.
Jest to lekarstwo niewinne a wyjątkowo ro-
ślinne, pochodzi z Brazylji; staraniem pp.
Grimault et Comp. do Fra cyi spro-
wadzone, sprzedaje się w pudełkach po 12
pakietików wraz z przepisem zaycya ony-
cznej, w języku polskim. (6912)

Dostać można w aptekach pp. Dr. Man-
kiewicza i Elsnera w Poznaniu.

Ziarnka białej gorczycy zdrowia
Didiera
20 Boulevard Poissonière w Paryżu.
Rzetelne bardzo własności ziarnek
białej gorczycy zdrowia Didiera
znana dzisiaj większa część lekarzów.
Zatwaby było rzeczą, przycyżać nadzw-
yczajną ilość świadectw, czerpanych z dzieł
klasycznych, dowodzących ich siły leczącej.
Jako jedyny przykład wystarczy może, co
profesorowi Trousseau i Pidoux w 6 w-
dan u swej naukowej rozprawy o sposobie
kuracyi chorób i o lekarskich środkach mó-
wi: „Obserwowane przez nas samej fakta
dozwalały nam potwierdzić zdanie, że ziarnka
białej gorczycy zdrowia rzeczywicie bar-
dzo są korzystne.“ Dodają oni, że odpro-
wadzają bez sprawienia bóli w żołądku, że
używają się z wielkim skutem przeciw tru-
dnemu trawieniu i zatwardzeniu, że miano-
wicie wyleczenie cierpiących na hemoroidy
przez nie udaje się, że przeciw chorobom
zaskórnyim i chronicznym reumatyzmom bar-
dzo są skuteczne; i dodają jeszcze, „ponie-
waż inne środki krew czyszczące, nawet naj-
mocniejsze, nie tak pewno leczą liszaje i reu-
matyzmy, przeto wnosić ztąd trzeba, że ziarnka
białej gorczycy zdrowia zawierają silny
pierwiastek, regulujący krew.“

Ziarnka białej gorczycy zdrowia Didiera
posiadają więc rzeczywicie potrzebne do
rozwojowania własności, czyszcząca zawsze krew,
nie działają zaś w żaden sposób jako środek
wzbudzający. (4184)

Skład w Poznaniu u D. Fromma.

Dyrekcya główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

W Warszawie, dnia 22 marca (3 kwietnia) 1868 r.

Obwieszczenie.

No. 7237.

Na skutek wniesionych żądań, o wystawienie i wydanie duplikatów w miejsce zagubionych, skradzionych lub zniszczonych Listów Zastawnych i Kuponów a mianowicie:

I Listów Zastawnych II Okresu.
Litt. B.
na rsr. 750
No. 278,998 z 5a kuponami od włącznie 1o półrocza 1868 r. do włącznie 1o półrocza 1860 r.
Litt. C.
na rsr. 150
No. 208,100 z 2a kuponami od włącznie 2o półrocza 1844 do włącznie 1o półrocza 1847 r.
Litt. D.
na rsr. 75
No. 233,773 z 2a kuponami od włącznie 1o półrocza 1868 r. do włącznie 1o półrocza 1860 r.
255,104 } bez kuponów.
307,815 }

I Listów Zastawnych III Okresu Seryi I.
Litt. A.
na rsr. 3,000
No. 1,514 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 2,182 z 1867 2e 1867 i 1e 1868
2,602 z 2a kuponami, na półrocza: 1e 2,752 z 1867 2e 1867 i 1e 1868
3,183 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 4,743 z 1867 2e 1867 i 1e 1868
5,422 z 4e kuponami, na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868
Litt. B.
na rsr. 750
No. 8,014 z 1m kuponem na półrocze 1e 1868 r.
8,677 z 3a kuponami na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
8,853 z 1m kuponem na 1e półrocze 1868 r.
9,462 z 2a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1864 do włącznie 1o półrocza 1868.
9,913 z 3a kuponami na półrocza: 1e 9,972 z 1867 2e 1867 i 1e 1868.
11,816 z 4e kuponami od włącznie 2o półrocza 1866 r. do włącznie 1o półrocza 1863 r.
11,934 z 3a kuponami na półrocza: 1e 12,036 z 1867 2e 1867 i 1e 1868.
12,223 bez kuponów.
12,738 z 3a kuponami na półrocza: 1e 12,958 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
13,314 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
13,469 z 5a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1866 r. do włącznie 1o półrocza 1863 r.
14,126 bez kuponów.
14,152 z 3a kuponami na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
14,949 z 2a kuponami, na półrocza: 1e 15,808 z 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
15,913 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 16,998 z 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
17,056 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 17,453 z 2a kuponami, na półrocza: 1e 18 123 z 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
19,191 z 2a kuponami, na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
19,888 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
Litt. C.
na rsr. 150
No. 20,364 z 9a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1864 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
20,657 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
21,937 z 9a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1864 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
22,158 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
22,836 bez kuponów.
23,542 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 24,045 z 1867 2e 1867 i 1e 1868.
24,825 bez kuponów.
24,861 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 25,226 z 1867 2e 1867 i 1e 1868.
25,555 z 10u kuponami od włącznie 2o półrocza 1863 r. do włącznie 2o półrocza 1868 r.
26,245 bez kuponów.
27,195 z 3a kuponami, na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
27,552 z 2a kuponami, na półrocza 2e 27,717 z 1867 i 1e 1868.
27,971 bez kuponów.
28,030 z 2a kuponami, na półrocza: 2e 28,497 z 1867 i 1e 1868.
Litt. D.
na rsr. 150
No. 31,903 z 2a kuponami, na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868 r.
31,925 bez kuponów.
32,711 z 1m kuponem z półrocza 1go 1868 r.
33,851 z 2a kuponami, na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
34,781 z 4a kuponami od włącznie 2o półrocza 1866 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
35,054 z 9a kuponami, od włącznie 1e półrocza 1864 do włącznie 1e półrocza 1863 r.
35,234 bez kuponów.
38,451 z 1m kuponem z półrocza 1o 1868 r.
38,722 z 1m kuponem z 1o półrocza 1868 r.
39,883 z 3a kuponami na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
40,010 bez kuponów.
40,563 z 1m kuponem z półrocza 1o 1868 r.
48,641 z 5a kuponami, od włącznie półrocza 1e 1866 r. do włącznie 1o półrocza 1868 r.
49,494 z 2a kuponami, z półroczy: 1e 1867 i 1o 1868 r.
50,423 z 2a kuponami z półroczy: 2o 1867 i 1o 1868 r.
50,598 z 3a kuponami na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868 r.
52,589 bez kuponów.
53,487 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
55,479 z 1m kuponem, z półrocza 1o 1868 r.
56,815 z 3a kuponami, z półroczy: 1e 56,921 z 1867 2e 1867 i 1e 1868.
57,505 z 10a kuponami, od włącznie 2o półrocza 1863 do włącznie 2o półrocza 1868 r.
Litt. E.
na rsr. 750
No. 206,433 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868 r.
206,885 z 9a kuponami od włącznie 1o półrocza 1864 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
208,669 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
208,774 z 5a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1866 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
209,504 bez kuponów.
209,506 bez kuponów.
214,581 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868 r.
214,582 z 2a kuponami, na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
Litt. F.
na rsr. 150
No. 217,067 bez kuponów.
218,082 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
221,802 z 2a kuponami, na półrocza: 2e 222,169 z 1867 i 1e 1868.
222,269 z 5u kuponami od włącznie 1o półrocza 1866 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
222,833 z 9u kuponami od włącznie 1o półrocza 1864 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
223,548 z 1m kuponem z półrocza 1go 1868 r.
223,550 z 3a kuponami na półrocza: 2e 223,884 z 1866 2e 1867 i 1e 1868 r.
224,068 z 10u kuponami od włącznie 2o półrocza 1863 do włącznie 1o półrocza 1868.
224,108 z 11u kuponami od włącznie 1o półrocza 1863 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
225,423 z 2a kuponami, na półrocza: 2e 225,625 z 1867 i 1e 1868.
225,627 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
225,711 z 2a kuponami na półrocza: 2e 1867 i 1e 1868.
225,748 bez kuponów.
226,771 z 8u kuponami od włącznie 2o półrocza 1864 do włącznie 2o półrocza 1868.
226,786 z 10a kuponami od włącznie 2o półrocza 1863 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
227,247 z 3a kuponami na półrocza: 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
228,012 z 2a kuponami, na półrocza 2e 1867 i 1e 1868.
232,050 z 3a kuponami, na półrocza 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
232,128 bez kuponów.
232,695 z 5a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1866 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
233,201 bez kuponów.
234,778 z 4a kuponami, od włącznie 2o półrocza 1866 do włącznie 2o półrocza 1868 r.
Litt. D.
na rsr. 75
No. 256,224 z 5a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1866 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
256,503 z 12u kuponami, od włącznie 2o półrocza 1862 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
258,051 z 11a kuponami, od włącznie 1o półrocza 1863 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
261,276 z 5a kuponami od włącznie 1o półrocza 1866 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
Litt. E.
na rsr. 30
No. 282,511 z 3a kuponami, na półrocza 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
282,512 z 3a kuponami, na półrocza 1e 1867 2e 1867 i 1e 1868.
283,046 z 10u kuponami, od włącznie 2o półrocza 1863 do włącznie 1o półrocza 1868 r.
Litt. F.
na rsr. 30
No. 254,495 z 1o półrocza 1860.
298,630 z 1o " 1858.
309,068 z 1o " 1857.
Litt. G.
na rsr. 60
No. 200,133 z 3ch półroczy, 2o 1867 i 2o 1867.
Litt. B.
na rsr. 15
No. 203,042 z 2o półrocza 1867.
204,589 z 1o " 1863.
212,040 z 4ch półroczy, od włącznie 1o 1866 do włącznie 1o 1868.
Litt. C.
na rsr. 3
No. 216,735 z 1o półrocza 1865
222,561 z 6u półroczy od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
228,505 z 11u półroczy, od włącznie 1o 1863 do włącznie 1o 1868.
230,385 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
233,200 z 3h półroczy, od włącznie 1o 1867 do włącznie 1o 1868.
Litt. D.
na rsr. 1 kop. 50
No. 258,439 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
258,686 z 2o półrocza 1865 r.
260,027 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
262,367 z 5u półroczy, od włącznie 1o 1866 do włącznie 1o 1868.
263,056 z 4h półroczy, od włącznie 1o 1866 do włącznie 1o 1868.
263,098 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
263,981 z 2o półrocza 1864.
266,377 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
Litt. E.
na rsr. 60
No. 280,570 z 2o półrocza 1862.
280,925 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
281,812 z 2o półrocza 1863.
281,843 z 2o " 1865 i 2o 1868.
282,926 z 2o " 1865.
285,979 z 2o " 1863.
286,569 z 2o " 1864.
286,686 z 2o " 1863.
286,695 z 1o " 1865.
286,806 z 2o " 1862.
286,995 z 1o półrocza 1865.
287,077 z 1o " 1865.
287,138 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
287,329 z 2o półrocza 1864.
287,414 z 1o " 1865.
287,461 z 1o " 1863.
287,494 z 2o " 1864.
287,754 z 1o " 1864.
288,200 z 2o " 1863.
288,552 z 6u półroczy, od włącznie 1o 1865 do włącznie 1o 1868.
289,792 z 2o półrocza 1863.
291,168 z 1o półrocza 1864.
291,571 z 2o półrocza 1864.
293,088 z 2o " 1863.
296,164 z 2o " 1864.

Dyrekcya Główna w wykonaniu Art 124 i następnycch prawa z dnia 1 (13) czerwca 1825 r. § 213 i następnycch prawa z dnia 2 (14) marca 1826 r. oraz Art. 48 prawa z dnia 23 czerwieca (10 lipca) 1860 r. wzywa niniejszem każdego posiadającego któregokolwiek z Listów Zastawnych lub Kuponów wyżej wymienionych aby się z takowym zgłosił do Dyrekcji Głównej Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, przed upływem roku jednego, licząc od dnia dzisiejszego, te bowiem z rzeczonych listów Zastawnych i Kuponów, z któremi się w oznaczonym przeciągu czasu nie zgłoszą, za niemające żadnej wartości ogłoszone zostaną, a w i h miejsce duplikaty stromem interesowanym wydane będą.

Jeżeli zaś posiadacz zakwestyonowanego Listu lub Kuponu, zgłosi się z nim do Dyrekcji Głównej i poszukującemu własności tego Listu lub Kuponu zaprzeczy, to Dyrekcya Główna okazany List lub Kupon zatrzyma, okazicielowi wyda świadectwo o zatrzymaniu, i o tem poszkodowanego zawiadomi przez woźnego sądowego.

W ciągu sześciu miesięcy od daty takiego zawiadomienia, żądający wydania duplikatów, winien złożyć Dyrekcji Głównej, dowód wydanego pozwu do sądu cywilnego i opłaconego wpisu lub skargi do sądu karnego, a wyrok stanowiący i ostateczny lub przywrócić wyrok do pierwotnego, w lat trzy po tem zawiadomieniu, jeżeli sprawa wytoczona została na drogę cywilną, a w lat pięć jeżeli poszła na drogę karną. Sprawy cywilne tego rodzaju będą sądzone z rejestru terminów skróconych, a wpis przez powołańców, opłacony, może być przez pozwanego podniesionym.

Po upływie powyższych oznaczonych terminów, jeżeli wzmiarkowane dowody nie będą złożone, spór uważa się za niebyły — a Dyrekcya Główna przywróci obieg zakwestyonowanym Listom lub Kuponom.

p. o. Prezesa, Generał-Lejtnant **Giełczewicz.**

p. o. Pisarza **Nowosielski.**

Poszukuje się **nauczyciela domowego** do dwóch chłopców, którzyby ich do klas gimnazjalnych przygotować mogli. Listy frankowane odbierać się będą pod adresem B. B. poste rest. **XI 42.** [6901].

Młodzieńcze chcą się wyczerzyć **gorzelnictwa** dowiedzieć się może o warunkach u pana **Kryszewicza** w Poznaniu, lub też w **gorzelnicy w Lułach** pod Sremem. [6896]

FOSFORAN ŻELAZA
p. **LERAS** doktora umiejętności.
Połączenie w stanie ciekłym pierwiastków wyrabiających krew i kości, łatwość z jaką ten środek daje się upodobnić przez najdelikatniejszy żółtek, wreszcie nazwisko zaszczytnie znane w dziedzinie umiejętności samego wynalazcy, oto są zalety, które temu preparatowi zjednają uznanie w całym świecie.
Fosforan żelaza przywraca apetyt, ułatwia trawienie, usmierza boleśń żołądka, a najskuteczniejszym jest dla kobiet cierpiących na **białe upływy (leucorrhée),** a szczególnie zadziwiająco sprawia skutki, kiedy idzie o rozwinięcie ciałotwórcy młodych panienek, cierpiących na bladaczkę.
Fosforan żelaza przywraca siły wyniszczonym i używa się po krwotokach, przy powrocie do zdrowia po ciężkich słabościach osobom w tym, dzieciom i starcom, albowiem jest to środek przedewszystkiem toniczny i pokrzepiający.
Dostać można w Poznaniu w aptekach **pp. Maniewicz i Eisnera.** (6908.)

Nakładem **Ernesta Lambeka** w Toruniu wyszedł i jest w zapasie we wszystkich księgarniach:
Kalendarz katolicko-polski z drzeworytami, na rok wychodzący 1869. Cena 5 gr. [6909]

Rob boyveau la fecteur.
Jest to syrop roślinny, oczyszczający krew bez rterci (merkuryszu). Leczy odziedziczoną ostrość krwi, oczyszcza ciało z zółci i zepsutych humorów, **jest bardzo skuteczny w chorobach siłowych, w czasie porodu, uporczywych liszajach, wyrzutach syfilitycznych, swierzbie zadawnionym reumatyzmie, wysypce u kobiet w wieku krytycznego przejścia, nabrzmieniu gruczołów, chorobach zaraźliwych nowych lub zadawnionych bardzo uporczywych.**
Dostać można w Krakowie u pana Brunona Micyńskiego. W Rzeszowie u pp. Szaiteira i Spółki. W Warszawie w składzie materyałów aptecznych p. Galle, jak również u pp. Mrozowskiego, Sokolowskiego, Grodzkiego, Ch. Lilpapa i Conterschnera i Spółki. W Lublinie u pp. Mazurkiewicza i Wareckiego. W Wilnie u p. Chrościckiego. We Lwowie u p. Piotra Mikolasza. W Poznaniu w aptece dra **Maniewicz i Eisnera.** Skład główny w Paryżu przy ulicy Richter Nr. 12, u pana Girardeau de St. Gervais. (6910)

Jestem każdego czasu na wszelkie usługi.
M. Frackowiak, służący, (6914). Śródka No. 11.

Chłopca do posług w handlu poszukuje
F. Bogusławski, (6913). Nowa ulica No. 5.

Wielki wybór
patentowanych
Machin do szycia
hamburgsko-ameryk. Towarzystwa
Pollacka, Schmidta i Sp.
poleca po cenach fabrycznych
A. z Pawłowskich Kaufmann,
Fabryka bielizny,
Sapieżyński plac 1, Wilhelmska ul. 24.

Winiarnia
Piotra Kalążnego
w Strzelnie
poleca Szanownej publiczności swój dobrze zaopatrzonej sklep **winięgiarskich, r i eskich itd.** do łaskawego uwzględnienia. (6873)

Wyprzedaj
po **nadwyczał tanich cenach.**
Ponieważ szkółki nasze **grabowieckie** wyprzedają
zamierzamy, przeto sprzedajemy wszystkie zapasy po najniższych cenach. **30,000 sztuk drzew owocowych, jabłoni, gruszy, wiśni itd. w najsłabszych gatunkach.**
25,000 kóp drzewek ozdobnych dla zakładów parkowych i dla mniejszych ogrodów prywatnych stosownie.
Krzewy owocowe, w najlepszym angielskich i francuskich gatunkach. Piękne kwitnące rośliny, drzewa plączące, do żywych płotów.
Cenniki drzew owocowych, drzew ozdobnych, cebulek kwiatowych, nasion itd. przesyłają się na żądanie franco, bezpłatnie.
Braci Zweigerów szkółki drzew,
ogrodnictwo artystyczne i handlowe w **Szamotułach.** (6573).

Moje pomieszczenie znajduje się w **Starym Ryнку No. 62.**
A. Hochnik, (6824) krawiec damski.
SZPRYCOWANIE
z rośliny **Matiko**
pp. Grimault et Comp. aptekarzy w Paryżu.
Przygotowane z liści drzewa rosnącego w Peru, leczy szybko i nieochybnie **zrzęcałki najoporniejsze i zastarzałe.** Apteka Grimault et Comp. dla lekarzy, którzy mają zwyczaj zająć się balsam kopajowy — za pomocą klejowatości, przygotowuje pigułki z esencji Matiko i balsamu kopajowy.
Pigułki te, nie tylko że zawsze skutkują, jak najkrótszym czasie, ale nawet nie mają tyle nieprzyjemnej woni balsamu kopajowy. Każdy flakonik, opatrzone jest podpisem: Grimault et Comp. (6911). Dostać można w Poznaniu w aptekach **pp. dr. Maniewicz i Eisnera.**

Ogłoszenia gospodarskie itd
Ogrodowy, kawaler, znający także usługi, znajdzie miejsce zaraz lub od Nowego Roku w **Dom. Biechowie pod Wrzesnią.** (6857)

Sprzedaj drzewa
w lesie **Linowiec** pod Strzelnem. Leśniczy **Andacht** sprzedaje codziennie według taksy drzewo opałowe, **budowlowe i porządkowe.** [6905].
[6748]
Sprzedaj tryków
Electoral Negr. i Negretti rozpoczyna się w **Borku 9 listopada.**

Wielki transport **krów i cieląt** z legu nadrotokowego sprowadzić w poniedziałek 9 listopada r. b. pociągiem rannym do Keilera Hebe (6893)
J. Kinkow, handlarz bydła.

Jeżeliby który z panów muzyków chciał mieć zajęcie przez cały czas zimowy, niechaj się zgłosić do **p. Budkowskiego,** tysty teatrowi warszawskich, w bez teltu Europejskim. (6919)

Teatr miejski.
W piątek 6 listopada. 3 wystąpienie w li gościnnej panny **Teresy Müller** z teatru miejskiego w Bremie. **Die Hochzeit des Figaro.** Wielka opera w 4 aktach W. A. Mozarta. (6915)
W sobotę 7 listopada. **Graf Esce** Tragedya w 5 aktach H. Laubego.
Teatr latowy.
W niedzielę 8 listopada. 1. **Aus dem komischen Oper.** Komedya w 1 akcie Dr. Foerstera. 2. **En passant.** Krotoczwila w 1 akcie G. Goernera. 3. **Eine musikalische Tochter.** Krotoczwila w 1 akcie Dr. Foerstera.
Teatr jest dobrze ogrzany.
Początek o godz. 7.
Sala w ogrodzie ludowym.
Dziś w piątek 6 listopada **Wielki koncert całej kapeli 6 pułku** pod dyrekcją kapelmistrza **W. Appold.**
Ostatnie wystąpienie szwedzkiego kwartetu damskiego.
Cena wnijsia przy kasie 5 gr.
Początek o godz. 7.
Biletów po 3 gr. dostać można aż do godziny wieczorem w handlu muzykalnym **Boto i Beck.**
W sobotę, dnia 7 listopada lokal dla uroczystości prywatnych zamknięty.
W niedzielę dnia 8 listopada pierwsze wystąpienie znakomitych gimnazjalistów.
Hajek i Stafford jako też panien siostr **Maniens.** (6917). **Emil Tauber.**
Dziś w sobotę 7 listopada **Święta szki z kapułą i tancie.**
T. Kosmowski, restaurator (6907). **Wielkie Garbary** No. 6.
Dnia 7 b. m. polskie książki z **kapułą** **W. Kuczyński** (6920). **Wiel. Ryerska ul. No.**

Annoucen-Pacht der Independance belge in Brüssel.
Annoucen-Expedition
an alle Blätter des In- u. Auslandes.
Samburg. Leipzig. Wien. Basel. Frankfurt a. M.
Berlin. 32. Jerusalem-Str. 32. Berlin.
Haasenstein & Vogler
alleinige Vertreter der Gesellschaft Havas Lafitte Bullier & Co. in Paris.
Pächter aller bedeutenden Blätter Frankreichs.
Annoucen-Pacht der 3 in Basel erscheinenden Blätter.
[6079]